

forkastedes, idet 66 stemte for, 78 imod.

§§ 55-58

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 19 betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 5.

§§ 59 og 60

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 20 betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 5 og 16.

Ændringsforslag nr. 21 og 22, § 61 med de foretagne ændringer og §§ 62 og 63

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 23 betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 5 og 16.

Ændringsforslag nr. 24 og § 64, således ændret,

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 25

forkastedes, idet 66 stemte for, 79 imod.

Ændringsforslag nr. 26, § 65, således ændret, og §§ 66 og 67

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om aktieselskaber og lov om anpartsselskaber. (Lovforslag nr. L 117).

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes, idet 65 stemte for, 80 imod.

Ændringsforslag nr. 2 og 3 og § 1, således ændret,

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5 og § 2, således ændret,

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 7, § 3, således ændret, og § 4

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om arbejdstilbud til ledige.

(Lovforslag nr. L 221. Fremsat 30/4 81. Første behandling 5/5 81. Betænkning 22/5 81).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Der vil også komme 2 andre lovforslag vedrørende arbejdsmarkedsforhold, opført som nr. 9 og 10 på dagsordenen, og derfor vil jeg meddele, at hvis der er nogen, der ønsker under den første sag at udtale sig om de andre lovforslag, så har de lov til det inden

[Anden næstformand]

for samme taletid. Men der bliver altså en særskilt behandling af lovforslagene, der er opført på dagsordenen under punkt 9 og 10.

Forhandling

Hans Jørgen Jensen (S):

Jeg vil tage lovforslag nr. L 221 først og skal sige, at socialdemokratiet kan anbefale det af arbejdsministeren stillede ændringsforslag, medens vi ikke kan tiltræde de af venstre og det konservative folkeparti stillede ændringsforslag, idet denne ændring ville medføre, at lovforslaget helt ville skifte karakter. Den bestemmelse, man har i lovforslaget i dag, om, at alle op til 60 år vil kunne få et arbejdstilbud, ville efter ændringsforslagene falde helt bort, idet man kun vil have en 25 års grænse sat ind, som jo er med i lovforslaget, men som har en midlertidig prioritering.

Jeg vil godt benytte lejligheden til at stille arbejdsministeren et spørgsmål – da vi jo behandler alle 3 lovforslag sammen – med hensyn til jobkabelsesordningen, som var med i den buket, vi drøftede under første behandling. Jeg mener, at det er hævdet, at jobkabelsesordningen vil blive udsat på ubestemt tid, og jeg vil spørge arbejdsministeren, om det virkelig kan være rigtigt. Jeg vil gerne sige, at den socialdemokratiske gruppe lægger vægt på, at man får gennemført dette lovforslag straks i næste samling.

Om lovforslag nr. L 217, forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v., skal jeg sige, at vi ikke kan stemme for de af VS stillede ændringsforslag og heller ikke for det af SF stillede ændringsforslag, medens vi kan tilslutte os de af arbejdsministeren stillede ændringsforslag. Det ene af de af arbejdsministeren stillede ændringsforslag medfører en bredere repræsentation i arbejdsmarkedsnævnet, sådan at bl.a. Københavns amtsråd skal udpege en repræsentant direkte i stedet for efter samråd med Københavns kommune.

Endelig skal jeg sige om lovforslag nr. L 218, forslag til lov om uddannelses- og erhvervsvejledning, at vi ikke kan tilslutte os det ændringsforslag, fru Grethe Fenger Møller på det konservative folkepartis vegne har stillet, om en udvidelse af rådet fra 17 til 19 medlemmer. Det samme er tilfældet med hensyn til et ændringsforslag, som er stillet

af SF, hvorefter man vil have antallet ændret fra 17 til 18 medlemmer. Vi mener, at rådet skal holdes inden for den ramme, som de 17 medlemmer, der er foreslået fra arbejdsministerens side, repræsenterer.

Vi kan naturligvis acceptere det af flertallet stillede ændringsforslag, tiltrådt af arbejdsministeren, om, at De Danske Landboforeninger og Danske Husmandsforeninger kommer i rådet i stedet for SALA, som står for Sæmmenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger.

Der har været en del diskussion, også i forbindelse med udvalgsarbejdet, om ligestillingsproblematikken, når rådet skal sammensættes. Vi har bemærket, at man i bilaget til betænkningen har optrykt et af udvalget stillet spørgsmål og arbejdsministerens tilsagn om, at man vil sørge for ved indstillingen, at der bliver en fornuftig fordeling mellem mænd og kvinder. Jeg skal på baggrund af dette anmode om, at vi får udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling, så vi kan kigge på dette spørgsmål.

Et andet vigtigt spørgsmål, der har været draget frem i forbindelse med dette forslag, er frivillighedsprincippet ved erhvervsvejledningen og spørgsmålet om fortrolighedsprincippet. Det vil sige, at man kan føre en samtale med erhvervsvejlederne, uden at det kommer videre i det øvrige formidlingssystem.

Vedrørende eventuelle sanktionsbestemmelser, der kunne komme ind i billedet, er vi glade for det svar, vi har fået, og som også er optrykt i bilaget til betænkningen, hvori det slås fast, at der ikke ændres ved disse principper.

Enggaard (V):

Selv om jeg har forstået på formandens oplysning til medlemmerne, at det vil blive godkendt, at man kommer med bemærkninger til alle 3 lovforslag, skal jeg holde mig til lovforslag nr. L 221 om arbejdstilbud til ledige og senere vende tilbage til det næste lovforslag, og min kollega hr. Fogh Rasmussen vil være ordfører vedrørende det tredje lovforslag.

Det, som er bemærkelsesværdigt i forbindelse med denne anden behandling, er, at det fjerde element i denne pakke, som vi havde til første behandling for nogle få uger siden,

[Enggaard]

i mellemtiden er blevet stillet i bero. Jeg må forstå på socialdemokratiets ordfører, for et øjeblik siden, at det kun er for nogle uger, idet han havde den forventning og stillede spørgsmål herom til arbejdsministeren, at det ville blive en af de allerførste ting, vi ville tage fat på i begyndelsen af den kommende samling. Da socialdemokratiets ordfører vel næppe stiller et sådant spørgsmål til arbejdsministeren uden på forhånd at have en vis sikkerhed for ikke at få et hårdt afslag fra arbejdsministerens side, vil vi næsten betragte det som en politisk oplysning.

Det understreger i virkeligheden, at disse lovforslag er et led i det firepartiforlig, som er indgået for ganske nylig mellem regeringen og tre andre partier her i tinget. Det har betydet, at det efter en lang række spørgsmål, som er stillet i udvalget, og hvor man må sige, at der fremdeles er nogen uklarhed med hensyn til rækkevidden og konsekvenserne af i første række lovforslag nr. L 221 om arbejdstilbud til ledige, er en politisk kendsgerning, at det gennemføres i den skikkelse, som regeringen og forligspartierne er blevet enige om, og at der dermed er meget begrænsede muligheder, om nogen i det hele taget, for folketingets øvrige partier for at have indflydelse på en sådan væsentlig lovgivning.

Det er på den baggrund, man skal se det ændringsforslag, som er stillet af venstre og det konservative folkeparti for at prøve at reducere rækkevidden af lovforslaget ved at ændre formuleringen på en sådan måde, at de 25-60-årige går ud af den gruppe, som er nævnt som modtagere af et arbejdstilbud efter 1 års ledighed.

Jeg har samtidig noteret mig, at det i betænkningsbidraget fra forligspartierne er stillet i udsigt, at man ønsker at gå et skridt i den modsatte retning, idet man har tilkendegivet, at så snart de administrative forudsætninger er tilvejebragt, agter man at lade arbejdstilbuddet træde i kraft for de 25-60-årige. Det vil medføre det meget store omfang og den meget store økonomiske virkning af dette lovforslag, som bl. a. vakte megen og berettiget opsigt i kommunale kredse, hvor man jo havde diskussionen om den økonomiske rækkevidde og kommunernes byrder i forbindelse med et sådant forslag.

Jeg vil da gerne spørge arbejdsministeren om den økonomiske rækkevidde af den hen-

sigterklæring, der fra forligspartiernes side er tilkendegivet i betænkningen med hensyn til, så snart de administrative forudsætninger er tilvejebragt, at gå videre, og hvordan det er klaret af i forhold til den kommunale verden, som efter min mening med megen rette rejste nogle problemer og vel forårsagede, at forslaget i første omgang fik en mere begrænset rækkevidde. Jeg vil godt direkte spørge arbejdsministeren, hvad det er for administrative problemer, der skal klares af. Er det administrative problemer inden for forligspartiernes kreds, eller er det noget, der har med jura og rigtig administration at gøre?

Jeg vil godt som mit hovedindtryk af denne lovgivning sige, at der naturligvis er en række gode intentioner i den, og ingen kan have alvorlige indvendinger imod, at man søger at gøre noget alvorligt ved ungdomsarbejdslosheden. Vi har også understreget fra venstres side i vores betænkningsbidrag, at det er det vi prioriterer højest. Men i forbindelse med den fremgangsmåde, som er anlagt her, er der efter vores opfattelse en klar risiko for, at vi vil få en større offentlig aktivitet på bekostning af det private erhvervsliv. Der er en klar risiko for, at vi vil slutte med et større antal ansatte i den offentlige sektor, end vi ellers ville have haft, og at vi på den baggrund vil få en tungere offentlig sektor med større skattebyrder og dermed negativ effekt på den beskæftigelse, som skulle være inden for det private erhvervslivs ramme. Derfor er det trods de mange gode hensigter et forslag, som indebærer betydelige risici set ud fra vores synspunkt.

Jeg vil understrege, at virkningen af lovforslaget i høj grad vil komme til at afhænge af, hvordan vægringsbestemmelserne i forbindelse med afslag på et tilbudt arbejde vil blive administreret. Om det ved vi ikke så forfærdelig meget, ud over at det er tilkendegivet, at det vil blive taget op til ny vurdering næste forår på baggrund af indvundne erfaringer. Lad mig som venstres opfattelse af det punkt sige, at vi kan beklage, at der ikke i højere grad er parallelitet i forhold til 26 ugers reglen, som i øvrigt er gældende i dagpengelovgivningen, og at vi kan have den frygt, at den faktiske virkning af de gode hensigter og de store udgifter i forbindelse med denne lov vil være begrænsede, såfremt man ikke finder en fremgangsmåde for ad-

[Enggaard]

ministrationen af vægringsbestemmelserne, som i højere grad vil fore til det tilsigtede resultat.

Jeg skal endelig på venstres vegne anbefale, at man stemmer for alle tre ændringsforslag: de to, som er stillet af venstre og konservative i fællesskab, og det forslag, som er stillet af arbejdsministeren, om, at Færøerne og Grønland undtages fra denne lovs bestemmelser. Jeg vil godt sige til arbejdsministeren, at det jo er godt, at vi har et vågent udvalg, som tænker sig om og stiller spørgsmål til ministeren om, hvorfor Færøerne og Grønland i første omgang var indbefattet under lovens virkeområde. Med det kendskab, arbejdsministeren utvivlsomt har til arbejdsmarkedsforholdene både på Færøerne og i Grønland, kan man godt spørge sig selv, om det ikke havde været en normal rutine for arbejdsministeriet og ministeren, som stiller forslaget, også at vurdere denne side af sagen.

Grethe Fengør Møller (KF):

Da vi i sin tid havde første behandling af dette lovforslag, udtrykte jeg på det konservative folkepartis vegne skepsis over for det, at man ville fremrykke jobtilbuddet for alle på arbejdsmarkedet. Selv om man i lovforslaget principielt siger, at det i første omgang gælder de unge, så står der jo også, at så vidt muligt skal en fremrykkelse af jobtilbuddet også ske for dem, der er over 25 år.

Det, vi dengang sagde til regeringen, og som vi sagde allerede under vores redegørelsesdebat i februar måned, var, at vi fra konservativ side var meget positivt indstillet over for at medvirke til en bekæmpelse af arbejdsløsheden, men at vi mente, at det ikke kunne nytte noget, hvad man altså nu er i færd med, at løse det hele på én gang. Det, vi gav vores positive tilsagn om, var at medvirke til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Det er derfor vi sammen med venstre har stillet de ændringsforslag, vi her har stillet, for netop at sige, at det, vi ønsker, er, at man begrænser denne lovgivning til i første omgang udelukkende at komme de unge til gavn. De tal, vi har fået, som viser, at der inden for de sidste år har været en stigning i ungdomsarbejdsløsheden på over 100 pct., finder vi så stærkt foruroligende, at det er meget afgørende for os at sige, at det først og fremmest er

de unge, vi må hjælpe, således at de har en mulighed for at komme ind på arbejdsmarkedet.

Nu kan jeg forstå på de udtalelser, der er kommet fra den socialdemokratiske ordfører i dag, og på betækningsbidraget fra flertallet og på en udtalelse fra det socialdemokratiske hovedbestyrelsesmøde i lørdags, at man er meget stærkt inde på, at vi meget hurtigt skal udvide denne ordning til at gælde alle på arbejdsmarkedet. Det mener vi er forkert. Vi er bange for, at denne lov kommer til at virke stik modsat sin hensigt. Jeg er bestemt overbevist om, at når regeringen kommer med dette lovforslag, så gør man det ud fra den bedste motivering: man vil gerne bekæmpe arbejdsløsheden. Men spørgsmålet er, om det duer. Har vi i virkeligheden jobtilbud nok? Vi ved, at det i øjeblikket er svært at skaffe jobtilbud inden for den private sektor, og kan man virkelig klare at fremskaffe så mange jobtilbud, som der bliver behov for, når det skal gives en så stor gruppe efter et års ledighed?

Så kommer vi i den situation, at det bliver kommunerne, der skal klare denne situation, og hvis ikke de kan klare det, bliver det amtskommunerne. Så er vi ovre i det, vi kalder for den meget skæve udvikling, som vi ikke ønsker os, nemlig en oppustning af den offentlige sektor, som medfører yderligere offentlige udgifter og betyder, at de unge bliver fastlåst i den offentlige sektor. Det, de har brug for, er at få en uddannelse, så de kan gøre sig gældende på det private arbejdsmarked, for det er dér, vi på længere sigt får brug for arbejdskraft.

Så er spørgsmålet, hvordan denne lov egentlig er kommet igennem. Jeg må sige, at jeg egentlig godt kan forstå, at der er så megen kritik af den måde, vores folkestyre fungerer på. Der er evig debat om, at man ikke ser politikerne i folketingssalen – det gør sig også gældende i øjeblikket – og der er nogle, der siger: ja, men det er, fordi tingene ikke sker i folketingssalen længere; vi sidder i udvalgs møder, tingene sker jo netop i udvalgene. Men det gør de heller ikke mere. Nu er det jo sådan, at politikken i folketinget bliver tilrettelagt gennem politiske forlig, således at der, allerede når lovforslagene bliver fremsat, er skabt et politisk flertal for dem. Så gør forligspartierne i øvrigt bare det, at de meddeler deres synspunkter i betænkningen, eller

[Grethe Fenger Møller]

også gør de det, som de har gjort i et andet lovforslag her, at de oven i købet meddeler, hvad de har tænkt sig at fremsætte forslag om til efteråret, og så er vi andre i den situation, at vi må tage det ad notam. Det er ikke den rigtige måde at gøre tingene på, hvis man ønsker et bredt flertal i folketinget til bekæmpelse af arbejdsløsheden, hvor man siger, at dette er meget vigtige samfundsproblemer, som man gerne vil have bred opslutning fra de politiske partier til løsningen af.

Vi har fra konservativ side ytret mange positive ord om at medvirke til at bekæmpe arbejdsløsheden. Man kan ikke sige, at regeringen har vist samme positive holdning. Jeg tror, at hvis man i fremtiden vil have en større bredde og en større opbakning omkring sine forslag, så skal man lægge stilen noget om.

Nymann (FP):

I næsten hele erhvervslivet afhænger det i dag af, om man har en enkelt arbejder for meget eller for lidt, fordi lønnen er langt den største udgift, man har i virksomhederne. Derfor er det desværre sådan, at det i mange virksomheder faktisk afhænger af, hvor mange mennesker man kan afskedige for at spare på lønnen, og det er overmåde sorgeligt i en arbejdsloshedstid som denne.

Så er spørgsmålet: er arbejdslønnen for stor? Tjener arbejderne for meget? Svaret må være: nej. Problemet er, at afgiften på arbejdskraft, skatten, udmarver erhvervslivet for driftskapital og dræner arbejderen for hans løn. Han får langt mindre, end han kunne forvente i forhold til den indsats, der er gjort.

Hvad er hovedårsagen til arbejdsløsheden? Vi mener i fremskridtspartiet, at erhvervslivet, som er grundlaget for det hele, er presset til det yderste af ågerrenter, ejendoms-, indkomst- og formuebeskatning. Der er en sygedagpengelov, der er yderst byrdefuld for de små virksomheder. Der er stigende afgifter til sociale ordninger, pensioner og efterløn. Der er konkurrenceforvridende sikkerheds- og miljøkrav, og endelig er den lønkonkurrerende arbejdsloshedsunderstøttelse forkert. De samlede virkninger af disse ting mener vi kun få erhverv kan bære, og derfor tvinges virksomhederne ofte til afskedigelse af ar-

bejdskraft i stedet for at ansætte ny. Det er derfor, vi har den store arbejdsløshed.

Den driftskapital, der skulle starte nye tanker og projekter, har staten beslægtet til sine mange produktionsodelæggende formål, f. eks. støtte til erhvervsområder, der grundet den forte politik økonomisk er udmarvet, og når katastrofen indtræffer og de er ved at gå fallit, så skal de modtage statsstøtte. Man tager driftskapitalen fra de sunde virksomheder, så de ikke kan starte nye arbejdspladser, for at give til de fallerede. Men disse problemer ryddes jo ikke af vejen. De bare akkumuleres gennem årene, så deres problemer om få år faktisk bliver værre. Og hvad sker der? Der skal ny statsstøtte til.

Spørgsmålet er: vil socialdemokratiet virkelig, som de siger, afskaffe arbejdsløsheden og gøre en virkelig indsats derfor, eller vil de kun være den alt givende formidler af karikaturarbejde til fuld løn? Fremskridtspartiets opfattelse er, at regeringen ikke vil fjerne årsagerne til arbejdsløsheden. Efter vor mening står forligspartierne over for et valg: enten at fjerne årsagerne til den ulykkelige arbejdsloshed eller også at beholde den. Når man vil helbrede, må man bruge den kur, der kan helbrede, men det vil man ikke.

Desværre må man nok frygte, at forligspartierne ikke vil gøre brug af de midler, der skal til for at fjerne arbejdsløsheden. I stedet vil man lovgive om noget, der ikke kan ordnes ved lovgivning. Job skabes ikke ved lov, men ved at lave et godt erhvervsklima, så erhvervene formår at arbejde. Det giver initiativ og produktion og arbejdspladser. Nu prøver man at lovgive for noget, som man faktisk politisk har undergravet i mange år. Hverken i dette forslag eller i de øvrige forslag, vi behandler, findes der reelt erhvervsfremmemomenter – tværtimod, odelæggende erhvervsinitiativer. De er udtryk for en overadministreret og fordrejet arbejdsmarkedspolitik, der har gjort, at erhvervene i mange tilfælde er bange for at investere i problemfyldt dagligdagsarbejde, og som mange andre kloge og belæste folk køber de selvfølgelig statsobligationer.

Også de stigende krav om indførelse af ØD virker uroskabende og bevirker, at folk med initiativ og virkelyst tænker sig om en ekstra gang, inden de går i gang med et stykke virkeligt arbejde, for det kan faktisk mange gange ikke betale sig. ØD-truslen giver

[Nymann]

denne fornemmelse: ja, kan det nu betale sig, for på længere sigt tager staten enten noget af det, vi tjener, eller laver nok forholdene, så den tager det hele? I stedet for virkelig at skabe nogle job bruger de igen pengene til passiv investering i statsobligationer.

Hele dette lovforslag kan man selvfølgelig godt humoristisere over, men det er faktisk dybt alvorligt. Lige meget hvor meget man kan kritisere det, må man håbe, at arbejdsministeren har held med det, for det er fuldstændig afgørende, at vi på en eller anden måde beskæftiger vore unge, og derfor må der gores noget. Jeg tror ikke, dette er det rigtige, for man gør ikke de ting, der skal gores for at afskaffe arbejdsløsheden, og derfor vil vi stemme imod forslaget som helhed. Men man må alligevel håbe, at der sker noget, for som det går, er det både odelæggende og ruinerende for vort land.

Vi er selvfølgelig glade for, at arbejdsministeren har undtaget Grønland og Færøerne. Vi tror ikke, at det hjælper noget, men alligevel kunne vi godt unde dem, at de kom med deroppe, så de prøvede, hvad det virkelig ville sige at være under dansk arbejdslovgivning. De ville virkelig vågne op.

Fremskridtspartiet vil stemme for de to første forslag, og vi vil stemme imod de øvrige. Men hvordan det end går, vil vi håbe, at arbejdsministeren har held med sit forslag, ikke af hensyn til arbejdsministeren, absolut ikke, men af hensyn til alle dem, der er berørt af det.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal tage ét forslag ad gangen, det finder jeg vigtigt, for der skal siges en del om dem alle tre.

Jeg skal starte med at sige om de ændringsforslag, der er stillet af de konservative, at dem kan vi i SF ikke stemme for. Det kræver lidt forklaring. Eftersom vi er imod forslaget som helhed, kunne man jo synes, at når der skete en begrænsning i det, så ville vi stemme for det. Når vi ikke gør det, er det ud fra den betragtning, at det er en helt ny lovgivning, vi står med, om alle langtidsledige, og hvis disse ændringsforslag fik magt, som de har agt, ville det rent faktisk sige, at så havde vi ikke nogen lovgivning for de langtidsledige eller noget jobtilbud til de langtidsledige. Vi er i SF ikke principielle

modstandere af, at man har jobtilbudsordningen, men vi er imod, at man fremrykker jobtilbudsordningen, fordi det, som allerede sagt af flere ordførere, er et led i en beskæftigelsesplan, og vi mener ikke, at det er det rigtige, man her gør.

Vi stemmer altså imod ændringsforslagene fra de konservative, og vi stemmer til gengæld for arbejdsministerens forslag ud fra den betragtning, at dette her skal de sandelig ikke have at plages med på Færøerne og i Grønland.

Jeg skal sige et par principielle ting. Som det allerede er sagt fra flere ordføreres side, er dette et led i en beskæftigelsesplan. Vi har ikke på noget tidspunkt ment, at dette var det helt rigtige at gøre. Derimod har vi lagt meget stor vægt på, at jobskabelsesordningen var blevet til noget, og vi havde forestillet os, at de penge, der nu skal bruges på denne lov, bedre kunne have været brugt på jobskabelsen.

Jeg har ved en tidligere lejlighed her sagt, at nu har forligspartierne syltet jobskabelsesordningen. Det kommer jeg til at tage i mig igen, for jeg kan se i forligsteksten, at det har man ikke. Derimod kan jeg se, at man har syltet nogle andre ting, og det gælder især dette med lære- og praktikpladserne. Vi har i SF stemt for den del af beskæftigelsespakken, og vi har samtidig gjort opmærksom på, at det nok var nødvendigt at pålægge arbejdsgiverne at sørge for, at der var de nødvendige lære- og praktikpladser. Dette har vi gjort så sent som ved EFG-forespørgslen forleden dag.

Nu kan vi så læse på side 5 og delvis på side 6 i forligsaftalen, der er indgået mellem socialdemokratiet og radikale venstre, centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti, at man i al fald ikke har i sinde at komme med nogen lovgivning på disse områder, fordi man har indgået en aftale. Det vil sige, at man tror på, at den frivillige ordning nok skal klare det her, og disse aftaler har man i sinde at videreføre i 1982 og 1983. Det var ikke just det, der fremgik af den debat om EFG, vi havde forleden dag. Da fremgik det nærmest, at hvis ikke man i løbet af meget kort tid beviste, at man kunne sørge for EFG-praktikpladser og lærlingepladser, så ville der blive pålagt noget; men nu kan jeg forstå, at det i hvert fald tidligst vil blive i 1983.

[Lilli Gyldenkilde]

Yderligere kan jeg se, at man er enig om at udbygge reglerne om jobtilbud. I første fase skal der gives beskæftigelse til de unge, og senere vil man åbenbart søge at udvide ordningen. Det tredje er, at man vil fortsætte bestræbelserne, og dér er det, jeg må spise i mig igen, hvad jeg sagde forleden dag, nemlig at man havde syltet jobtilbudsordningen. Det kan jeg se at man ikke helt har gjort – endnu. Man vil fortsætte bestræbelserne på at gennemføre en rammelovgivning, står der, for jobskabelse, der indebærer, at der kan ydes statstilskud til oprettelse af arbejdspladser, der ellers ikke ville blive etableret. Og så står der pointeret i sidste sætning: »Jobskabelsen skal i videst muligt omfang ske i den private sektor«. Det er selvfølgelig det sidste, der bekymrer mig, for hvorfor tror man, at det vil ske »i videst muligt omfang« i den private sektor, når det ikke er sket indtil nu?

Jeg synes, man skulle have givet arbejdsministerens »jobcreation«, som det jo hedder på engelsk, »jobskabelsesordning« på dansk, en chance for virkelig at være blevet til noget, og jeg er bekymret over, at sådanne ting, som vi havde lagt vægt på kom med ind i den: produktionskollektiver af forskellige slags, genbrugsvirksomhed, miljøforbedring, forureningsbekæmpelse osv., ting, som i dag ikke er rentable set ud fra et privatkapitalistisk økonomisk synspunkt, nok ikke kommer ind i denne jobskabelsesordning. Det tror jeg ikke mere på, efter at vi har set forligsteksten – jeg kan se, at arbejdsministeren nikker, så må vi jo håbe på, at der kan komme noget fornuftigt ud af det på længere sigt, men jeg tvivler som sagt.

Når vi er imod jobtilbudsordningen, som nu bliver fremrykket, så er det, fordi den ene undersøgelse efter den anden viser os, at det rent faktisk er det offentlige, som må stille disse jobtilbud på benene. Den sidste undersøgelse, vi har, er fra Odense kommune, og den viser, at 90 pct. af samtlige jobtilbud er givet af kommunen, og at kun 10 pct. er givet af det private erhvervsliv, og det på trods af at der er tilskud også under den eksisterende ordning.

At det private erhvervsliv vil gå mere ind i dette her, tror jeg ikke et øjeblik på. Derfor passer de argumenter, vi hører så meget, at lønnen er for høj, måske ikke helt, for når man kan få 30 kr. i tilskud pr. time for at

tage nogle ind, men ikke gør det, så må det være, fordi jobbene rent faktisk ikke er der.

Jeg skal slutte her og vende tilbage til de andre forslag på et senere tidspunkt.

Arne Melchior (CD):

CDs stilling til lovforslagene under dagsordenens punkt 8, 9 og 10 fremgår af det indgåede forlig og af de afgivne betænkninger. Jeg skal udelukkende knytte et par ord til lovforslag nr. L 221, der drejer sig om arbejdstilbud til ledige.

Dette lovforslag tager, som naturligt er, af mangfoldige årsager specielt sigte på unge under 25 år. Det bedste tilbud, man kan give unge, er et tilbud om uddannelser, som er relevante for de pågældende efter deres evner og efter de muligheder, som markedet, så vidt man på det pågældende tidspunkt kan skønne, senere vil byde på.

Arbejdsministeren vil vide, at mit parti i lang tid har interesseret sig for at gøre det mere attraktivt at bringe unge ind i lære- og praktikforhold. Jeg er godt klar over, at ændringer på dette område primært sorterer under undervisningsministeren. Ikke desto mindre måtte det være en underlig arbejdsminister – sådan én har vi jo ikke – som ikke var vældig interesseret i, hvordan det forholder sig med at skaffe flest mulige unge ind i læreforhold af de forskellige arter, vi kender. Derfor vil jeg benytte denne lejlighed til at spørge arbejdsministeren – for ikke at være for vidtgående i mit spørgsmål med henblik på, hvad man sådan kan besvare under en igangværende debat – om han i dag kan erklære sig beredt til i sommerens løb at overveje, om der er behov for at nedsætte et organ til hurtig og grundig gennemgang af de regler, der eksisterer for lærepladser og praktikpladser med henblik på det for nutiden og fremtiden så vigtige, nemlig at gøre det lettere at ansætte folk i læreforhold. CD sigter herved ikke på at forringe lærlingenes stilling og rettigheder og muligheder i uddannelsen, men ene og alene på at fjerne overflodige ting, således at der kommer flere arbejdsledige unge i arbejde, således som netop lovforslag nr. L 221 tager sigte på. I forventning om et positivt svar: tak.

Kurt Hansen (VS):

[Kurt Hansen]

Tilsyneladende omhandler dette lovforslag en fremrykning af jobtilbud for unge under 25 år. Men der er meget andet i det. Dette handler om at skærpe de sanktioner, statsmagten og A-kasserene kan tage i anvendelse over for de arbejdsløse. I dette lovforslag har arbejdsministeren i afsnit I i de almindelige bemærkninger, der følger med lovforslaget, klart lavet en sammenkobling mellem rådighedsbegrebet i arbejdsløshedslovens § 62 og dette at sige nej til et jobtilbud. Jeg kan forstå på de papirer, vi har fået om dette lovforslag, de besvarelser, vi har fået fra arbejdsministeren, at denne sammenkobling sker både i forhold til de unge, der skal have jobtilbudet nu efter 1 år, og de øvrige, som skal have det efter 1 ¼ år.

Arbejdsministeren har i forbindelse med disse sanktioner ikke været så ærlig, som man kunne håbe på, men dog løftet sløret i hvert fald om, hvad det er for nogle tilstande, der er de arbejdsløse i vente, når dette lovforslag går igennem. Arbejdsministeren har klart i et svar til mig, og han har gentaget indholdet i et svar til udvalget, bl. a. sagt, at det ikke kan udelukkes, at et større antal ledige vil miste dagpengereetten som følge af et afslag på et jobtilbud.

Situationen har aldrig været sådan, at man har mistet sine dagpenge, når der er blevet sagt nej til et jobtilbud. Forudsætningen i den lovgivning om jobtilbudsordningen, der blev vedtaget i 1978, har endda været en ganske anden. Man kan læse i den skriftlige fremsættelsestale til ministerens lovforslag fra dengang – jeg mener, det var i april 1978 – at det netop var en forudsætning for at få et jobtilbud, at man stod til rådighed for arbejdsmarkedet, og man har heller ikke anvendt § 62 i forhold til folk, der stod over for at skulle have et jobtilbud.

Det er forhold, vi løbende har forsøgt at skabe klarhed over, og de svar, vi har fået, går i al deres enkelhed ud på, at ministeren, arbejdsministeriet og arbejdsdirektoratet ikke er bekendt med, at der er eksempler på, at folk, der har sagt nej til et jobtilbud efter den ordning, som blev vedtaget i 1978, har mistet deres dagpenge. Det er trods alt ikke så få, der har sagt nej til dette såkaldte jobtilbud, det drejer sig om i alt 12.000 personer. Vi har også fået skabt klarhed over, at arbejdsministeriet og arbejdsdirektoratet og ministeren ikke har kendskab til, at der er nogle, der,

umiddelbart før de stod over for at skulle have et jobtilbud, havde mistet deres dagpenge som følge af rådighedsbegrebet. Derfor er det en ganske ny situation med sammenkoblingen af rådighedsbegrebet i arbejdsløshedslovens § 62 og dette at sige nej til et jobtilbud.

Vi ved, at der foregår forhandlinger imellem Arbejdsløshedskassernes Samvirke, LO og Dansk Arbejdsgiverforening, og vi ved, at de har rettet henvendelse til ministeriet om, hvordan man skal arbejde med udformningen af de eventuelt kommende sanktionsregler, hvis man laver nogle regler i cirkulæreform, eller hvad man nu gør, for det ligger en smule usikkert.

Men det, der ikke ligger usikkert, er, at den situation, der er blevet skabt med sammenkoblingen af rådighedsbegrebet og dette at sige nej til et jobtilbud, reelt betyder tilstande på arbejdsmarkedet, hvor den enkelte arbejdsløse mere eller mindre er overladt til, hvad den pågældendes A-kasse mener om den pågældende person, og i visse tilfælde, hvad arbejdsformidlingen eventuelt er i stand til at påvirke en A-kasse til at mene om den pågældende person. Det er slet og ret retsløse tilstande at skabe for de arbejdsløse.

Vi har hele tiden forsøgt at holde ministeren fast på, hvad ministeren har sagt om dette med sammenkoblingen, nemlig at der ikke ville ske nogen ændring i administrationen. Det har vi desværre ikke kunnet. Vi ved, at ministeren er løbet fra det, der blev sagt i forbindelse med redegørelsesdebatten, hvoraf dette fremgik. Tværtimod er ministeren gået ind på, at vi må forvente en stigning i karantænesager eller i de sager, hvor en arbejdsløs bliver frataget arbejdsløshedsunderstøttelsen med udgangspunkt i rådighedsbegrebet.

Derfor skal det stå helt klart, at det ikke bare er en lille administrativ ændring, man laver omkring nogle sanktioner. Det er faktisk det vigtigste, der sker i forbindelse med dette lovforslag. Det er det, der skaber retsløse tilstande for de arbejdsløse.

Jeg må sige, at jeg frygter meget det, der eventuelt i cirkulæreform kan komme ud af den vurdering af, hvordan den nye ordning kommer til at virke, der skal foreligge i 1982, hvor Arbejdsløshedskassernes Samvirke, LO og DA skal flikke en opsummering sammen til ministeren, som sandsynligvis vil lave et cirkulære ud af den sammenflikkede opsum-

[Kurt Hansen]

mering. Det ser vi frem til med frygt, ikke mindst fordi vi forventer, at dette virkelig vil blive brugt imod de arbejdsløse, fordi vi generelt har set tendensen til, at man både i A-kasserne, især hvor der sidder gode, satte, bredbagede socialdemokratiske fagpampere på stolen . . .

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Dæmp lige udtalelserne lidt, ikke?

Kurt Hansen (VS):

. . . Det skal jeg gøre, hr. formand. Ikke mindst dér, hvor der sidder sådanne socialdemokrater, men også inden for arbejdsformidlingssystemet har man mange steder en tendens til at administrere til systemets fordel og til, jeg var lige ved at sige bagdel for de arbejdsløse, men til ugunst for de arbejdsløse.

Dette afspejler sig bl.a. i den virkelighed, at antallet af karantænesager mod de arbejdsløse, der har fået frataget deres understøttelse, er blevet fordoblet inden for de sidste 4 år. Dette er en kritik af den opstramning, man forsøger at køre igennem i lovforlaget mod de arbejdsløse, som betyder, at der skabes retslose tilstande på arbejdsmarkedet.

I øvrigt skal jeg bare sige, at vi generelt ved, at jobtilbudsordningen bliver brugt til at flytte folk fra ét fagområde til et andet. Vi ved, at der ligger store milliontilskud i denne ordning til privatkapitalen, og at den frit kan bruge disse milliontilskud, samtidig med at man fyrer andre, der ikke er ansat efter en sådan ordning. Der eksisterer ingen regler. Der er frit slag for arbejdsgiverne på denne front.

Vi ved også, hvordan jobtilbudsordningen ude omkring i kommuner og amtskommuner bliver brugt til at konvertere ordinære stillinger på almindelige overenskomstmæssige betingelser – herunder at det ikke er en ansættelse i en afmålt periode – til midlertidige stillinger. Dette er vi naturligvis klart modstandere af. Arbejdsministeren ved det i øvrigt godt. Vi har fortalt ham det og givet ham eksempler på det, men når vi har forsøgt at bore i det under udvalgsarbejdet, har ministeren stort set været tavs.

Jeg skal sige, at vi vil undlade at stemme om de to ændringsforslag, der er kommet fra venstre og konservative.

Jeg ved, at min taletid er udlobet, men til allersidst vil jeg sige, at hvis arbejdsministeren virkelig var så bekymret for de arbejdsløses forhold, som han giver udtryk for, så kunne han prøve at gå ind i den problemstilling, der hedder at sikre alle langtidsarbejdsløse, at de inden for et år får mindst ét jobtilbud på helt ordinære overenskomstmæssige ansættelsesvilkår inden for deres hidtidige fagområde, uden at de har penge med hjemmefra til arbejdsgiveren og uden sanktioner. Det ville være en politik med et ganske andet perspektiv i.

(Kort bemærkning).

Nymann (FP):

Jeg synes, at hr. Kurt Hansen strammer den noget. Når der laves en politik, hvor man virkelig søger at få de unge i arbejde – jeg tror dog ikke, at politikken er noget værd, absolut ikke – så kan det da ikke hjælpe, at man laver det sådan, at hvis de ikke vil tage det job, så kan de bare lade være. Det må da være sådan, at det kan køre på en eller anden måde. Når man kan få lønnen for at ligge hjemme, ville det være vanvittigt at tage sådan et job. Der bliver nodt til at være noget system i det; ellers vil hele ordningen falde sammen. Derfor må det være rimeligt, at der er nogle sanktioner på en eller anden måde. Går dette lovforslag igennem, uden at der er knyttet nogen sanktioner til, som hr. Kurt Hansen ønsker, så er der absolut ikke tale om noget jobtilbud, for der er ingen, der vil have jobbene.

(Kort bemærkning).

Kurt Hansen (VS):

Jeg har i min tale kritiseret dette lovforslag på en lang række meget konkrete områder og skitseret, hvad konsekvenserne af denne lovgivning vil blive. Vi ønsker ikke, som hr. Nymann gør – han tør da sige det ærligt; det er mere, end hvad arbejdsministeren gør, han korer det igennem fordækt – vi ønsker ikke, at arbejdsløshedslovgivningen skal hvile på de principper, som hr. Nymann gør sig til talsmand for, at man skal køre efter gangsterprincipper, der hedder: »Jeg giver dig et

[Kurt Hansen]

tilbud, du ikke kan afslå.« Det var jo præcis de principper, som hele den mafiafilm, der hed Godfather, var bygget op om. Det er de principper, hr. Nymann gør sig til talsmand for, når han siger, at ingen skal have lov at undslå sig for et jobtilbud, uanset hvor uacceptabelt det måtte være. Det må jo være konsekvensen af det, hr. Nymann siger.

Vi har et andet udgangspunkt. Vi siger: mennesket er et socialt væsen, mennesket ønsker at arbejde, og derfor er mennesket interesseret i at få et job. Men folk skal da ikke lade sig påtvinge et hvilket som helst job.

Og så vil jeg i øvrigt sige, som jeg blev hvisket i øret: denne lovgivning kommer ikke til at køre, den kommer til at sejle.

(Kort bemærkning).

Nymann (FP):

Ja, hr. Kurt Hansen, den er rablende gal. Et arbejde må da være en lykke både for den, der får det, og for den, der giver det. Det har da ikke noget med gangstere at gøre. Det er ikke noget med røveri. Det er det, vores land lever på, og det er det, du får løn af. Det er da fuldstændig vanvittigt, at du vil undergrave det. Det er tåbeligt.

Den fg. formand (Brøndsted):

Det hedder hr.

Nymann (FP):

Hr.

(Kort bemærkning).

Kurt Hansen (VS):

Jeg mener, hr. Nymann afslører sig selv på glimrende vis. Jeg gider egentlig ikke gå videre i den afdækning – den foretager hr. Nymann udmærket – men skal bare konstatere, at vi er ganske uenige i de principper, som fremskridtspartiet bygger sin politik på. Det turde ikke være ukendt. Vi mener ikke, at folk skal tvinges til at tage et hvilket som helst job, de bliver stillet over for. Vi mener, at arbejdsløse skal have lov til at vælge mellem det arbejde, der måtte være, og ikke stilles over for, at hvis de undslår sig for at tage et job, mister de deres dagpenge. Arbejdsgiverne kan frit vælge og vrage, hvem de vil have, men arbejderne, de arbejdsløse, skal

ikke have mulighed for at vælge, hvilket job de måtte være interesseret i. Det er konsekvensen af den politik, som hr. Nymann åbent bekender sig til, og konsekvensen af den politik, som ministeren fordækt kører igennem.

Den fg. formand (Brøndsted):

Vi går tilbage til talerrækken, og jeg giver hr. Poul H. Møller ordet.

Poul H. Møller (KrF):

Det væsentlige for hr. Kurt Hansen i forbindelse med dette lovforslag er åbenbart, at man ønsker at kigge på de unge, som afviser et rimeligt tilbud, som der står i lovtæksten. De fleste af os, tror jeg, er klar over, at når vi har med unge at gøre, må der være en vis form for disciplin. Vi har talt om disciplin-krise i flere år. Den skyldes mange forskellige ting, herunder måske, at man har taget midlerne bort – f.eks. fra lærerne i skolerne – til at gennemføre en vis form for disciplin.

Når der går over 100.000 unge arbejdsløse, mener vi, det er rimeligt, at man gør dem forståeligt, at når de får et rimeligt tilbud, skal der meget vægtige grunde til for at kunne afvise sådan et tilbud. Ellers ville man jo netop føre dem ud i tilstande, hvor de får en helt skæv indstilling til hele samfundet og netop glider ud og bliver asociale. Det er jo det, man meget gerne vil undgå. Det er netop derfor, denne aldersgruppe under 25 år er dem, man særlig skal hjælpe igennem til at få et job, så de ikke kommer ud i langtidsledighed med alle de ulykkelige følger, langtidsledighed kan få for sådanne unge.

Med hensyn til ændringsforslagene kan kristeligt folkeparti ikke medvirke til de af det konservative folkeparti og venstre stillede ændringsforslag. Vi tør ikke helt udelukke de 60-årige. Vi satser, som det er fremgået af min tidligere ordførertale i denne sag, naturligvis først og fremmest på de unge under 25 år, fordi det er dem, det er allervigtigst at få i gang med et job, men vi håber på, at der bliver mulighed for også ud over 25 års grænsen at få anbragt mange i jobtilbud. Derfor tør vi ikke gå med til dette, og tilbuddet skal gives efter et års ledighed. Det er jo allerede tilbudt de 25-årige, men det vil nok blive svært at leve op til dette krav. De konservative og venstre ser altså bort fra de 60-

[Poul H. Møller]

årige. Af disse grunde kan vi ikke stemme for disse 2 ændringsforslag.

Vi vil stemme for ministerens ændringsforslag med hensyn til Færøerne og Grønland.

(Kort bemærkning).

Kurt Hansen (VS):

Da hr. Poul H. Møller brugte en stor del af sin tale på at kommentere, hvad jeg havde sagt, vil jeg godt lige ganske kort fremstille, hvad der også er et »rimeligt« jobtilbud, og hvorfor vi ikke tror på, at dette begreb er en beskyttelse for de arbejdsløse, der bliver stillet over for et såkaldt jobtilbud.

Vi har bl.a. i arbejdsmarkedsudvalget spurgt: vil det være et rimeligt jobtilbud, hvis en faglært typograf bliver anvist et jobtilbud på HKs meget lave introduktionsløn? Man kan ikke se bort fra, at det ville være et rimeligt jobtilbud, siger arbejdsministeren. Jeg synes, den situation meget godt sætter i relief, at dette med det rimelige kan bøjes og rettes ud, alt afhængig af hvor svært det eventuelt måtte være at skaffe jobtilbud til dem, der skal have det. Det var den ene side af sagen.

Jeg vil gerne bede hr. Poul H. Møller om at komme op og fortælle os, hvad det er for nogle midler, lærerne er blevet frataget, hvad der har skabt denne disciplinkrise i folkeskolen og blandt de unge. Hvad er det for nogle midler, de skal have til at sikre disciplinen og de ranke rygge og sådan noget i den danske ungdom? Det vil jeg gerne have at hr. Poul H. Møller kommer op og fortæller lidt om.

(Kort bemærkning).

Poul H. Møller (KrF):

Med hensyn til et rimeligt tilbud står der som bekendt i § 1, stk. 3, at arbejdsmarkedsnævnet har den endelige administrative afgørelse af, om et givet tilbud er rimeligt. Sådanne tilfælde, hvor det synes umiddelbart helt urimeligt, kan altså indbringes for arbejdsmarkedsnævnet.

Med hensyn til disciplinkrisen, og hvilke midler der skal til, vil det nok tage for lang tid at komme frem med det her. Men det er da ganske klart, at man har lempet og givet en frihed, som efter min opfattelse går ud over alle grænser, og som er synd for de un-

ge selv. Det er da min erfaring som ungdomsarbejder i det kristelige arbejde, at langt de fleste unge sætter pris på, at der er en vis fasthed, og at der er visse normer, der gælder, visse regler, der gælder, at man ikke bare har en uhæmmet frihed, men at man har en frihed under ansvar. Det er nok det, det har knebet med i de senere mange år.

Mølgaard (DR):

Jeg skal for mit vedkommende for så vidt ikke blande mig i opgøret mellem hr. Kurt Hansen og hr. Nymann om, hvorvidt der er nogen lykke ved beskæftigelse, der er påtvunget. Jeg skal blot gøre opmærksom på, at lykke kan staves på to måder, nemlig både med y og med ø, og når det er påtvungen beskæftigelse, bliver det altså rimeligt at begynde at bruge ø i stavemåden.

I øvrigt vil jeg benytte mig af den af den tidligere mødeleder, hr. Ninn-Hansen, givne tilladelse til at kommentere samtlige lovforslag under ét for at fremme forhandlingernes gang her.

Jeg er egentlig vældig sympatisk indstillet over for det, som er hele udgangspunktet for dette sæt lovforslag, nemlig statsministerens ord om, at i en sådan krisesituation med en så voldsom beskæftigelsesmangel, altså så stor en arbejdsløshed, er det nødvendigt at tænke utraditionelt. Så vidt så godt. Men det, vi her er nået frem til, er bare ikke godt nok. Det er en almindelig økonomisk politik, der lægger op til, at der ad naturens vej skabes beskæftigelsesmuligheder, der er det nødvendige. Det her er lapperi.

For så vidt angår lovforslag nr. L 221, der handler om jobtilbuddene, er vi ængstelige for, at der er betydelige misbrugsmuligheder, som andre ordførere også har været inde på, idet arbejdsgivere animeres til at foretage afskedigelser og antage anden arbejdskraft, uden at man i reliteten kan føre virkelig kontrol med, hvad det er, der sker. Man må sige, at det er måske nok omgåelse af lovens hensigt, men det vil da være sund fornuft; det vil være det, der er almindelig økonomisk tilskyndelse til for den enkelte arbejdsgiver. At lægge op til en sådan lovgivning finder vi ærlig talt moralsk forkasteligt.

Vi er også ængstelige for de forvridninger, der kan ske i konkurrencen med forskydning fra i dag eksisterende virksomheders beskæf-

[Mølgaard]

tigelse hen til kommunalt og offentligt dirigerede virksomheder. Ud fra dette er vi altså ærlig talt meget skeptiske, navnlig i anledning af det betydelige omfang, som eksperimentet i lovforslag nr. L 221 indebærer. Vi er ikke totalt afvisende over for at gå ad eksperimenterens vej som denne for at bode en smule på situationen for de arbejdsløse, men vi synes, det er en voldsom mundfuld med risiko for meget stor konkurrenceforvridning og risiko for meget stort misbrug.

Jeg skal foreløbig tilkendegive, at vi stemmer for ændringsforslagene til lovforslag nr. L 221, idet vi mener, at en gennemførelse af disse ændringsforslag vil gøre lovforslagets omfang mere overskueligt. Så kan vi eksperimenterere, danne os erfaringer på grundlag af, hvordan loven virker for dette mere begrænsede område, der dermed er lagt op til. Viser det sig så, at vores ængstelse i retning af konkurrenceforvridning og i retning af misbrug eller omgåelse, eller hvad man nu ellers kan kalde det, bliver gjort til skamme, er vi villige til at gå videre endnu.

Lovforslag nr. L 217 om landsarbejdsnævnets og arbejdsmarkedsnævnens sammensætning og pristalsregulering af dagpenge er et forslag, vi kan støtte. Vi støtter de ændringsforslag, der er stillet af arbejdsministeren og tiltrådt af et flertal af udvalget, hvorimod vi går imod de af VS og SF – til en vis grad i forening – fremsatte ændringsforslag.

Vedrørende lovforslag nr. L 218 om erhvervsvejlederne har vi noteret os ministerens tilsagn, der er optrykt i betænkningen, om, at der ikke er nogen grund til at nære ængstelse for, at der skulle ske nogen som helst ændring i erhvervsvejledernes neutrale rådgiverfunktion og deres ret til at kalde på faglig bistand uden for deres egen kreds. Vi noterede os, at det skal være fagligt kompetente, der virker i sådanne stillinger, men vi må dog spørge, hvorfor man ikke kunne tage og klargøre det i lovteksten.

I øvrigt stemmer vi for samtlige ændringsforslag stillet til dette lovforslag. Det er hovedsagelig ændringsforslag stillet af det konservative folkeparti, men også af SF og af et flertal af udvalget. Samtlige ændringsforslag stemmer vi for.

(Kort bemærkning).

Nymann (FP):

Hr. Mølgaard kom ind på, hvorvidt man var lykkelig, når man var tvunget ind på et job. Jeg vil da sige, at langt de fleste mennesker her i verden er vel tvunget på et job, for at de kan eksistere. Det er kun herhjemme i Danmark, man har lavet sådan en lille enklave, hvor man faktisk kan leve af at være uden job. Derfor må det primære da være, at når man får et job tildelt på den ene eller den anden måde, må man være lykkelig for det, fordi det giver en fortjeneste, som man kan leve af.

Man må ikke regne med, at man hele sit liv kan gå på statens understøttelse. Derfor må det være et hvilket som helst menneskes største glæde, når han får et job, sådan at han kan gå ud og ernære sig selv, for på et eller andet tidspunkt holder det her op.

Jeg synes, det er fuldstændig forkasteligt, når hr. Mølgaard ligesom går i forlængelse af hr. Kurt Hansen og siger: det er såmænd lige meget med et job, hvis man er presset ud i det, så sanktioner og den slags skal der ikke være. Jeg synes faktisk, det er forkasteligt. Man må være glad for et job, og man skal være det.

Helle Degn (S):

Jeg tager ordet i anledning af, at lovforslag nr. L 218 også bliver behandlet i en samlet pulje her. Jeg tager ordet på de socialdemokratiske kvinders vegne – med undtagelse af fru Mette Groes, som selv nærmere vil motivere sin stillingtagen.

SF og det konservative folkeparti har stillet ændringsforslag til lovforslag nr. L 218 om, at Dansk Kvindesamfund skal have plads i erhvervsvejledningsrådet. Ønsket er måske rimeligt nok, for de har gennem mange år ydet en betydningsfuld indsats, som vi slet ikke vil underkende eller sætte spørgsmålstegn ved, tværtimod. Men de krav, vi må rejse, er både indholdsmæssigt og repræsentationsmæssigt mere vidtgående, nemlig om rådets hele arbejdsopgave, at rådet tilgodeser ligestillingsprocessen. Det mål opfylder ændringsforslagene ikke, og derfor kan vi ikke stemme for de stillede ændringsforslag.

Jeg vil i stedet for på socialdemokratiske kvinders vegne stille arbejdsministeren følgende spørgsmål: vil ministeren sikre os, at rådet pålægges at arbejde aktivt for, at kvinder og unge piger vejledes om bl.a. de mulig-

[Helle Degn]

heder, de har inden for de nye økonomiske og tekniske arbejdsområder? Det vil vi gerne her fra talerstolen forsikres om.

Motivet for os er følgende: Vi ved, at reelt bliver alt for mange kvinder uddannet inden for alt for få og snævre områder. Vi ønsker, at dette skal ændres, og her mener vi, at erhvervsvejledningsrådet kunne spille en meget fornuftig rolle.

For det andet ønsker kvinderne i den socialdemokratiske folketingsgruppe at stille arbejdsministeren et spørgsmål, som lyder: agter ministeren at følge statsministerens gentagne henstillinger om, at han under sit arbejdsområde, når han foretager indstillinger af medlemmer til råd og udvalg, sørger for, at kvinder og mænd er ligeligt repræsenteret? Vi har bemærket os, at der står noget om det i et bilag til betænkningen, hvor man har optrykt et svar på et spørgsmål, men vi vil også gerne her fra talerstolen have et svar på spørgsmålet i dag, for statistikkerne fra arbejdsministerens område ser ikke alt for godt ud. Ministeren har under sit ressortområde 473 råd, nævn og udvalg, og her er kvinderne kun repræsenteret med 8,2 pct. på trods af, at vi udgør halvdelen af menneskeheden og arbejdsstyrken.

Vi har noteret os de muligheder, der ligger i § 3, stk. 5, for at ændre på sammensætningen af rådet, og her vil vi især bede om, at arbejdsministeren har kravet om kvinderepræsentation i sine tanker, når han skal overveje de muligheder, der ligger i § 3, stk. 5.

Vi har også bemærket os det, der ligger i bilag nr. 4, hvor ministeren svarer, at han vil se positivt på at få et supplement fra faglige organisationer og studenterorganisationer med i erhvervsvejledningsrådet.

Der er i mange led et vigtigt kvindearbejde i gang ud over hele landet. Ligestillingsrådet yder et vigtigt bidrag til at fremme denne ligestillingsproces, ligesom vi specielt vil pege på det glædelige i den indsats, som LO er i gang med via sit ligestillingsudvalg, som netop har udsendt en meget vigtig informativ pjece. Vi vil også gerne understrege vigtigheden og betydningen af de mange kvindegrupper – som bl. a. socialdemokratiet har nedsat – som arbejder for kvindernes ligestilling. Vi vil gerne anbefale at støtte det arbejde og sige, at vi synes, det er vældig godt, det arbejde, Kvindeligt Arbejderforbund

yder for kvindernes lønmæssige og beskæftigelsesmæssige kamp for en ligestilling.

Vi ønsker altså, at arbejdsministeren udnytter de muligheder, der ligger for at støtte denne ligestillingsproces. Her ser vi altså SFs og de konservatives krav som alt for begrænsede til at opfylde de muligheder, der kan og bør ligge for en ligestilling i en god erhvervsvejledning.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal da sige tak til de socialdemokratiske kvinder for, at de nu kommer med på denne sag. Jeg synes, det var meget positivt, hvad fru Helle Degn stod her og sagde. Der var dog en ting, som jeg bliver nødt til at anholde en lille smule. Der blev sagt, at med det ændringsforslag, som SF og de konservative havde stillet, var der ikke nok med om ligestillingen. Jeg sad egentlig og afventede, at der så kom noget, men det gjorde der altså ikke. Der kom ikke et ændringsforslag om, hvordan vi sikrede det. Jeg kan forstå, at man afviser, at Dansk Kvindesamfund får et medlem ind – med den motivering, at de nok ikke vil arbejde for ligestilling. Det mener jeg ærlig talt er noget søgt, for naturligvis vil de det. Hele deres virke har jo ikke været andet, end at de ville arbejde for ligestilling. Så naturligvis vil de også fremover gøre det.

(Kort bemærkning).

Helle Degn (S):

Til fru Lilli Gyldenkilde vil jeg sige, at nu vil jeg først afvente arbejdsministerens svar på de ønsker og krav, som de socialdemokratiske kvinder har stillet til ham. Så skal vi se, hvad vi kan få med ind i udvalgets betænkning her mellem anden og tredje behandling. Det håber vi bliver noget positivt. Men lad os nu lige høre ministerens svar først.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Stadig væk synes jeg, det er udmærket, og jeg glæder mig til, at vi skal have lovforslaget tilbage til udvalget – hvilket jeg kan forstå at vi skal, ikke alene af denne grund, men også af andre grunde.

Jeg vil godt gøre opmærksom på, at vi i SF har sørget for, at statsministerens cirkulæ-

[Lilli Gyldenkilde]

re blev optrykt, netop med henblik på at der skulle gøres noget præcisere omkring de her ting, at man endelig skulle lægge vægt på den henvendelse, som statsministeren har sendt ud.

Men jeg skal stadig væk takke. Jeg synes, det er godt, at I går med ind i denne sag.

Mette Groes (S):

Jeg er fuldkommen enig med fru Helle Degn i, at en vellykket erhvervsvejledning kræver både bredde og dybde i arbejdet. Jeg er fuldstændig enig i hendes bemærkninger om den side af sagen. Når jeg alligevel tilslutter mig SFs ændringsforslag, skyldes det, at jeg også gerne ser en kvinde mere med fra starten. DK har igennem mange år arbejdet ihærdigt med erhvervsvejledningsspørgsmål, og jeg anser det derfor ikke alene for sagligt rigtigt, at en repræsentant derfra kommer med i rådets arbejde, men også for kvindepolitisk værdifuldt. Derfor vil jeg stemme for ændringsforslag nr. 2 og nr. 3.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg vil gerne starte med at sige til fru Helle Degn, at jeg kan svare positivt på de to spørgsmål, fru Helle Degn har rejst over for mig.

Det vil blive en vigtig opgave for erhvervsvejledningsrådet at give kvinderne – måske især de unge kvinder – en bedre vejledning med hensyn til de uddannelsesmuligheder, der findes inden for områder, der traditionelt ikke har været kvindefag, men hvor vi ved at der er store udviklingsmuligheder. Jeg anser det for en helt naturlig og en helt central opgave for erhvervsvejledningsrådet.

Hvad angår det andet spørgsmål, nemlig spørgsmålet om en mere ligelig mands- og kvinderepræsentation i erhvervsvejledningsrådet, peger fru Helle Degn jo selv på vanskeligheden. Vanskeligheden ved at leve op til statsministerens henstilling på arbejdsmarkedsområdet hænger sammen med, at vi efter de regler, der gælder i dag, ikke kan tvinge faglige organisationer og arbejdsgiverorganisationer til at lade sig repræsentere ved kvinder. Jeg vil gerne bruge denne lejlighed til at give et løfte om at udsende en ny appel – ikke bare for dette råds vedkommende, men for samtlige råds og nævns vedkommende inden for arbejdsmarkedet – til organisatio-

nerne om at lade sig mere ligeligt repræsentere med mænd og kvinder.

Jeg mener, det kan være nyttigt under et udvalgsarbejde om denne sag dels at få disse tilsagn præciseret, dels at sikre det, jeg allerede har stillet i udsigt i et skriftligt svar, at der kommer en repræsentation fra ungdommen ind i erhvervsvejledningsrådet. Jeg er efter at have tænkt grundigt over det kommet til det resultat, at det må være Dansk Ungdoms Fællesråd, der repræsenterer ungdommen i organet. Hvis vi så kan overtale ungdommens fællesråd til at sende en kvinde, har vi jo næsten slået to fluer med ét og samme positive smæk.

I relation til de tre lovforslag, vi har til behandling, har der fra forskellige ordføreres side været udtrykt en vis skuffelse over, at den samlede pakke af beskæftigelsesinitiativer, der er blevet lagt frem fra regeringens side, ikke er nået længere. Navnlig har man udtrykt skuffelse over, at den af mig foreslåede jobskabelsesordning endnu ikke er blevet realiseret.

Jeg tror, det var hr. Hans Jørgen Jensen, der spurgte mig, hvordan skæbnen for jobskabelsesordningen tegner sig. Jeg vil gerne til hr. Hans Jørgen Jensen og andre sige, at efter regeringens opfattelse har jobskabelsesordningen stadig væk en meget høj prioritet. Vi vil bruge sommeren til sammen med partierne, sammen med arbejdsmarkedsudvalget, sammen med de berørte erhvervsorganisationer at rydde de sidste usikre punkter af vejen med henblik på, som der står i det forlig, der nu er indgået mellem regeringen og fire partier her i salen, at skabe en jobskabelseslovgivning, der giver mulighed for, at vi kan leve op til ønsket om at skabe nye arbejdspladser, nye jobmuligheder på arbejdsmarkedet, i stedet for at udbetale understøttelse.

Går det efter denne plan, som jeg altså forudser at vi kan gennemføre, vil det være muligt allerede i begyndelsen af oktober måned at lægge forslaget på folketingets bord igen, med det resultat at ordningen kan træde i kraft til den 1. januar 1982 som forudset hele tiden. Skal denne tidsplan overholdes, kræver det selvfølgelig god vilje og interesse fra de berørte organisationers og partiers vedkommende, men det er jeg overbevist om at man også vil udvise.

[Arbejdsministeren]

Jeg skal sige om et andet punkt i regeringsplaner, som man har spurgt om. . . .

Den fg. formand (Brøndsted):

Det ville være rart, om man kunne være rolige. Det er en væsentlig tale, ministeren holder.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Der er jo ikke så mange, der interesserer sig for arbejdsløshed og lære- og praktikpladser, men for de få, der gerne vil høre om det, vil jeg da gerne sige, at der mellem regeringen og arbejdsmarkedets parter inden for den private sektor og med arbejdsmarkedets parter inden for den offentlige sektor er indgået bindende aftaler om oprettelse af lære- og praktikpladser.

Jeg tror, det var fru Lilli Gyldenkilde, der spurgte: hvad nu, hvis disse aftaler ikke viser sig tilstrækkeligt effektive? Hvad nu, hvis man ikke når målet, som går ud på i år at skabe 41.000–42.000 lære- og praktikpladser, altså 11.000 flere pladser i år og 11.000–12.000 til næste år? Hvad så? Det fremgår med al ønskelig tydelighed af aftalen, at man allerede tidligt i efteråret skal foretage en statusvurdering, i august måned, og at man siden hen i løbet af efteråret vil arbejde med tingene med henblik på at sikre, at alle udestående spørgsmål er løst inden udgangen af 1981. Det vil sige, at hvis det ikke lykkes at klare dette problem i løbet af sommeren og efteråret, så vil regeringen føle sig forpligtet til over for folkettingen at fremsætte forslag om lovgivning på området, som er nødvendig for at gennemtvinge dette ønskes opfyldelse.

Jeg skal i øvrigt sige tak til hr. Enggaard, fordi hr. Enggaard og andre medlemmer af arbejdsmarkedsudvalget opdagede, at Færøerne og Grønland ikke var undtaget fra arbejdstilbudsordningen.

Jeg kunne ønske mig, at hr. Enggaard havde udvist den samme omhu, når det gjaldt formuleringen af ændringsforslag, ikke blot på hans vegne, men også på det konservative folkepartis vegne. Det er jo et stort ansvar at formulere forslag også på andres vegne. Det, hr. Enggaards ændringsforslag går ud på, er simpelt hen at afskaffe arbejdstilbudsordningen for alle, der er fyldt 25 år. Det vil sige, at man skulle nedlægge hele arbejdstilbuds-

ordningen og alene lade den gælde for unge under 25 år. Jeg forstod på hr. Enggaard, at det ikke var hensigten. Så må hr. Enggaard være os andre taknemlige, når vi stemmer ændringsforslaget ned om et øjeblik.

Jeg skal sige til fru Grethe Fenger Møller, som har udtrykt skepsis over for fremrykningen af arbejdstilbuddet, at det, vi nu skal tage stilling til om et øjeblik, forstår jeg ikke rigtig at fru Grethe Fenger Møller har skepsis over for, for jeg har hele tiden opfattet det sådan, at fru Grethe Fenger Møllers eget råd til regeringen gik ud på, at man skulle lade fremrykningen alene gælde de unge, og det er det, der sker nu. Men jeg forstår, at det er belastende overhovedet at få sine ønsker opfyldt – så belastende, at man også må beklage sig over det.

Fru Grethe Fenger Møller siger, at det er meget utilfredsstillende, at ikke alle forhandlinger om disse spørgsmål foregår i folketingsudvalget. Der har været mange forhandlinger med de forskellige politiske partier. Jeg tror også, fru Grethe Fenger Møller vil kunne bekræfte sammen med hr. Poul Schlüter og hr. Ninn-Hansen, at der også har foregået meget omfattende drøftelser med det konservative folkeparti. Det er altså ikke rigtigt at sige, at det alene er forligspartierne, der har forhandlet. Der har været en invitation, en udstrakt hånd, fra regeringens side i forhold til det konservative folkeparti som i forhold til andre partier. Den har man ikke ønsket at tage imod og dermed medvirke til at gennemføre en mere omfattende lovgivning. Det er i orden. Jeg kan godt forstå de partitaktiske betragtninger i den forbindelse. Dem har jeg fuld forståelse for. Men så skal man ikke ligefrem være forarget på det forfatningsmæssige systems vegne og tale om folketingets anseelse osv., når det nu er en kendsgerning, at der er blevet forhandlet og blevet forhandlet i dybden med andre partier, herunder ikke mindst det konservative folkeparti.

Jeg har nogle ganske få bemærkninger derudover. Først og fremmest om selve den måde, arbejdstilbudsordningen eller jobtilbudsordningen har virket på. Jeg tror, det var fru Lilli Gyldenkilde, der fremdrog en undersøgelse fra Odense, som jeg selvfølgelig også kender, der viser, at man i Odense dels har dårlige erfaringer med at få den private sektor til at tage langtidsledige, dels har haft

[Arbejdsministeren]

begrænset succes i det sidste års tid med at få placeret de langtidsledige efter jobtilbudsperiodens udløb i varig beskæftigelse. Jeg vil gerne sige til fru Lilli Gyldenkilde, som det også er fremgået af mine besvarelser til udvalget, at ser man ud over Odense – og selv om Odense er vigtig, er der jo andre dele af landet end Odense – viser tallene, at næsten halvdelen af alle, der har været omfattet af et arbejdstilbud, er kommet i varig beskæftigelse, taget for landet som helhed, selv i sidste kvartal af 1980, hvor arbejdsmarkedssituationen var meget dårlig.

Jeg vil gerne spørge fru Lilli Gyldenkilde, socialistisk folkeparti og andre: hvad er egentlig alternativet til, at vi giver langtidsarbejdsløse et arbejdstilbud efter denne ordning, hvor altså halvdelen klarer sig og får varigt job?

Vi ved, at venstresocialisterne – med det, jeg med et måske lidt forkert udtryk har kaldt et hallelujaforslag – forestiller sig, at man kan klare problemet ved at sige: »Først fyret – først i arbejdet«, men alle bortset fra venstresocialisterne, der kender noget til situationen, ved, at dette slagord ikke giver den langtidsarbejdsløse en reel mulighed for at fastholde sin tilknytning til arbejdslivet. Derfor vil jeg egentlig rejse det spørgsmål, om det overhovedet er forsvarligt over for de langtidsarbejdsløse, som det skete i flere af indlæggene, helt at tage afstand fra arbejdstilbudsordningen.

Jeg vil gerne sige til hr. Arne Melchior, at der i aftalen med arbejdsmarkedets parter om lære- og praktikpladser indgår nedsættelse af et centralt udvalg, et lære- og praktikpladsudvalg, som er oprettet under undervisningsministeriets ledelse, hvor man bl.a. skal se på en vis koordination af arbejdet i de faglige fællesudvalg og den smidiggørelse af regler og procedurer, der er nødvendig for, som hr. Arne Melchior også udtrykte det, at så mange unge som muligt kan komme i et lære- eller praktikpladsforhold.

Jeg skal slutte med at sige til hr. Kurt Hansen, at det ikke er rigtigt, når hr. Kurt Hansen hævder, at der nu sker en skærpelse af sanktionerne i forbindelse med arbejdstilbud i forhold til det, der var gældende før. Allerede sidste forår traf vi beslutning om en fremrykning med 6 måneder af tidspunktet for jobtilbuddet, og de regler omkring håndteringen af dem, der sagde nej, der dengang

blev fastlagt, og som der siden er blevet arbejdet videre med mellem arbejdsmarkedets parter, er fortsat de regler, der vil gælde på området.

(Kort bemærkning).

Helle Degn (S):

Jeg vil gerne takke arbejdsministeren for det meget positive og venlige tilsagn, han gav – hvis han har tid til at høre. Vi er meget glade for – kvinderne i den socialdemokratiske folketingsgruppe – at han hermed har givet tilsagn om, at en væsentlig arbejdsopgave for erhvervsvejledningsrådet er at sørge for, at unge piger og kvinder får den rigtige rådgivning og vejledning med hensyn til at skaffe sig job og uddannelse. Vi er også meget glade for, at arbejdsministeren vil gøre en særlig indsats her for at henlede organisationernes opmærksomhed på, at de, når de udpeger repræsentanter, må sørge for, at det er en rimelig sammensætning, rådet i sin helhed får.

Resultatet af denne indsats fra arbejdsministerens side vil vi selvfølgelig følge med stor opmærksomhed, og vi skal også love, at vi vil se på den årsberetning, som erhvervsvejledningsrådet får udarbejdet, og se, om man har fulgt intentionerne op.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det, der kalder mig herop, er flere ting. Arbejdsministeren siger, at vi ikke kan tvinge LO og Dansk Arbejdsgiverforening til at sikre kvinderepræsentation i erhvervs- og uddannelsesrådet. Det ved jeg godt man ikke kan. Men så kunne man i det mindste sikre, at der kom én kvinde ind i det ud over repræsentanten fra Danske Kvinders Nationalråd, nemlig en repræsentant fra Dansk Kvindesamfund. Det er derudfra, vi har stillet vort ændringsforslag. Vi ved godt, at vi ikke kan sikre en større kvinderepræsentation. Vi kan komme med henstillinger, og det håber jeg ministeren vil gøre. Jeg håber, han vil medsende statsministerens henstilling også, sådan at der gøres alt, hvad der overhovedet kan gøres for at sikre, at kvinderne kommer med ind i disse råd og nævn. Men jeg synes, det er vigtigt, at man i det mindste sikrer to pladser. Det er ud fra den betragtning, jeg har stillet det ændringsforslag.

[Lilli Gyldenkilde]

Jeg kunne forstå på ministeren, at sikring af praktik- og lærepladser altså ikke var noget, der nu var stavnsbundet af et forlig – sådan at forstå, at man ikke kunne foretage sig noget i 1982–83. Det var jeg meget glad for at høre, for jeg er nok lidt mere skeptisk med hensyn til, om det kommer af sig selv. Det var rart at få det præciseret.

Ministeren henviser til, at der er andre beskæftigelsesundersøgelser end den, jeg har omtalt fra Odense. Naturligvis er der det. Ministeren siger, at halvdelen af alle, der har været i et jobtilbud for langtidsledige, har fået varig beskæftigelse. Det er godt. Det synes jeg er godt. Jeg mener bare ikke, man kan sige, at det er, fordi de har været i jobtilbud. Det aner vi ikke noget om. Vi kan ikke fore bevis for på nogen som helst måde, at det er, fordi de har været i et jobtilbud. De kunne jo have fået den varige beskæftigelse alligevel. Men lad nu bare det ligge.

Ministeren fortsætter med at sige: ja men hvad er alternativet, når I ikke vil være med til dette her? Jeg må gøre ministeren opmærksom på, at da jeg sagde, vi var imod dette forslag, præciserede jeg, at det var fremrykningen, vi var imod. Som jobtilbudsordningen har virket for langtidsledige hidtil, nemlig at de, 9 måneder før de mister dagpengene, kommer ud og får et jobtilbud, har jeg ikke noget principielt imod den. Selv om vi godt vil have fremrykningen afskaffet, ønsker vi altså at bibeholde den gamle ordning. Det vil jeg godt gøre ministeren opmærksom på. At det forholder sig sådan, fremgår af ministerens svar – og mit eget også for øvrigt – til hr. Enggaard. Det er det ene, vi vil gøre.

Det andet, vi vil gøre, er, at vi vil arbejde videre med at afskaffe overarbejdet. Det håber jeg sandelig også er noget, ministeren gerne vil arbejde videre med på – hvis han ellers kan komme til at høre, hvad man siger.

I øvrigt vil vi lade være med at lægge så stramme rammer for amter og kommuner, at de ikke kan bygge daginstitutioner, at de ikke kan bygge plejehjem, at de ikke kan udvide servicesektoren. Vi ved, at der mangler folk i åndssvagesektoren; vi ved, at der mangler folk i sundhedssektoren. Der er masser af områder, vi kan tage op. Når jeg tager præcis plejesektoren op, er det ikke tilfældigt, så er det, fordi den typiske langtidsledige er en ung kvinde, det ved vi, og

det er typiske områder, hvor de gerne vil ind og blive uddannet og have de job.

Jeg skal da takke for, at jobskabelsesordningen ikke er helt og holdent solgt. Jeg håber, vi andre – selv om vi ikke har nogen indflydelse på forligene – måske kan få lidt indflydelse på disse ting, for jeg mener, det var den eneste form for nytænkning, der har været i noget af det, der er kommet på beskæftigelsesområdet i de seneste mange år. Og uden nytænkning kommer vi ikke ud af den situation, vi er i. Derfor bør der åbnes muligheder for produktionskollektiver, for kommunal produktion, og hvad ved jeg.

Kurt Hansen (VS):

I mit sidste indlæg trak jeg frem, at den ændring i forbindelse med sanktionsmulighederne, der er lagt op til ved at lave en sammenkobling med rådighedsbegrebet i arbejdsløshedslovens § 62 og så det at sige nej til et jobtilbud, alt i alt vil betyde nogle retsløse tilstande for de arbejdsløse. Dette forsøger ministeren nu at modgå ved at sige, at der sker ingen ændring i reglerne. Det, jeg er interesseret i at få afdækket og klargjort, er: hvordan kommer sammenkoblingen af rådighedsbegrebet og det at sige nej til et jobtilbud til at virke? Ministeren siger, der ikke er nogen ændring af reglerne, men der er lagt op til en ændring af praksis. Ministeren har klart i et svar til mig, som han har bekræftet over for udvalget, sagt, at man kan forvente, at der er flere, der vil miste dagpengereetten som følge af et afslag på et jobtilbud. Det fremgår direkte. Der er tale om en ændret praksis, for ministeren har ikke eksempler på, at nogen af de 12.000, der har sagt nej til dato, har fået frataget deres dagpenge.

Hvorfor kan vi ikke sige, at det er den administration af ordningen, der hele tiden har været gældende, der fortsat skal gælde, hvis der ikke er lagt op til en ændring af administrationen?

Vi har hele tiden forsøgt at få ministeren til at sige, at han ville sikre en administration af den nye jobtilbudsordning præcis på samme facon, som den gamle ordning blev administreret efter, men det kan vi desværre ikke få ministeren til at sige. Hvis vi bare kunne få det ud af ministeren, at der ikke ville være ændret praksis, så ville de arbejdsløse være

[Kurt Hansen]

bedre stillet i den situation, der bliver skabt efter vedtagelsen af dette lovforslag.

Ministeren bryster sig af, at ordningen, som den har virket indtil nu, har bevirket, at ca. 50 pct. af dem, der har været igennem jobtilbudsordningen, har fået varig beskæftigelse. Jeg føler mig ikke overbevist om, at ministeren har ret i den udtalelse, for som jeg kan vurdere det, ser ministeren kun på, hvor mange der fortsætter i jobbet, umiddelbart efter at de 9 måneder er gået. Ministeren går ikke videre og ser på, hvad der sker efter 10 måneder, 11 måneder, 12 måneder og 13 måneder, for på den måde at få en helhedsvurdering. Det havde været noget andet, hvis 50 pct. af dem, der havde fået et jobtilbud og sagt ja og var gået ind i det ansættelsesforhold, til dato, altså nu her i dag, havde dette ansættelsesforhold fortsat. O.k., så er der nogen realitet i det, ministeren kommer med, men jeg tvivler meget på, at det forholder sig på den måde.

Ministeren siger, at det eneste svar, vi har, er: »Først fyret – først i arbejde«. Vi har sagt, at den politik, vi stiller op, er principiel, og den har et langsigtet perspektiv. Det drejer sig om at få A-kasserne tilbage til fagforeningerne og så administrere ud fra princippet: »Først arbejdsløs – først tilbud om arbejde.«

O.k., dette kan ikke lade sig gøre, vi kan ikke få de ændringer igennem nu. Men vi ved, at der er en række tiltag ude omkring blandt de aktive arbejdsløse og blandt de aktive fagforeninger for at administrere ud fra disse principper, og det kan rent faktisk lade sig gøre en hel del steder.

Man kunne også godt tilrettelægge en jobtilbudsordning på andre præmisser. Det var netop dem, jeg gav udtryk for til sidst ved at sige, at alle langtidsarbejdsløse skulle have et jobtilbud inden for et år, i hvert fald mindst ét jobtilbud, det skulle være på helt ordinære ansættelsesbetingelser, det skulle være inden for ens hidtidige fagområde, det skulle være uden penge med hjemmefra til arbejdsgiverne, og det skulle være uden sanktioner. Dette ville være muligt. Det er at gå knap så langt, som vi gerne ville, men det ville være et skridt på vejen i forhold til de principper, vi har stillet op for, hvordan de arbejdsløses rettigheder kan sikres – fremfor de tilstande, som arbejdsministeren søger at skabe med sit lovforslag her.

Fogh Rasmussen (V):

Det, der kalder mig herop, er arbejdsministerens bemærkninger til lovforslaget om uddannelses- og erhvervsvejledning. Rent faktisk lykkedes det for en del af arbejdsministerens tale at trænge igennem den lydmur, som har etableret sig i midten af salen. Jeg udtaler mig dog med forbehold for, at jeg kan have hørt forkert. Det lykkedes mig at opfange, at arbejdsministeren gik med planer om at udnytte bemyndigelsen i loven til at foretage ændringer i rådets sammensætning i forhold til den liste, som er anført her i § 3. Jeg ville da gerne have at vide, om jeg har hørt forkert. Det må i så fald tilskrives, at der har været så megen støj.

Jeg forstod, at arbejdsministeren kædede det sammen med nogle overvejelser om den køspolitiske situation i dette uddannelses- og erhvervsvejledningsråd. Jeg vil gerne have arbejdsministeren til at bekræfte, så det er tydeligt for enhver, at det naturligvis ikke kan være sådan, at arbejdsministeren eller nogen anden kan lægge pres på en organisation, for at den skal udnævne repræsentanter af et bestemt køn til at sidde i dette uddannelses- og erhvervsvejledningsråd.

Jeg vil gerne benytte anledningen til samtidig at anbefale ændringsforslag nr. 5 i betænkningen over lovforslaget om uddannelses- og erhvervsvejledning. Det er et ændringsforslag, som indebærer, at landbrugets repræsentation i erhvervs- og uddannelsesvejledningsrådet ændres, således at Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger tages ud, og at der i stedet indsættes en repræsentant fra landbo- og husmandsforeningerne. Vi må opfatte det sådan, at SALA nok i første omgang er taget med af systematiske grunde, fordi man har ønsket repræsentanter fra arbejdsmarkedets parter indsat i rådet, fordi det er dem, der normalt forestår uddannelsen. Men i landbruget er det jo lidt anderledes. Som vi har fået oplyst, er det i høj grad landbo- og husmandsforeningerne, der varetager vejledningsarbejdet inden for landbruget, og det er også sådan, at landbo- og husmandsforeningerne allerede har et meget omfattende arbejde i gang på dette felt. Vi kan da godt se, at SALA dækker en del af den industrielle del af landbrugssektoren noget bedre end landbo- og husmandsforeningerne, men det er nu sådan, at det er landbo-

[Fogh Rasmussen]

og husmandsforeningerne, som hidtil har siddet i det gamle erhvervsvejledningsråd, og da vi jo også efter vores opfattelse må vælge én repræsentant for området, mener vi altså, at det er rimeligt, at det er landbo- og husmandsforeninger, der sidder dér.

Af hensyn til systematikken og logikken i sammensætningen af rådet må vi stemme imod det ændringsforslag nr. 4, som er stillet af det konservative folkeparti om dobbeltrepræsentation. Af samme årsag kan vi heller ikke støtte det ændringsforslag, som SF og det konservative folkeparti har stillet om, at Dansk Kvindesamfund indsættes sideordnet med Danske Kvinders Nationalråd.

Jeg vil afslutningsvis bemærke, at mulighederne for en mere varieret sammensætning af uddannelses- og erhvervsvejledningsrådet end den, der kommer til udtryk i listen her, jo ikke er udtomt i og med, at undervisningsministeren får en bemyndigelse til at udpege 4 medlemmer. Dér kan man jo tilgodese en række af de ønsker, der måtte være.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Hr. Fogh Rasmussen spurgte, om jeg vil benytte bemyndigelsen i loven til at udnævne flere medlemmer end dem, der er angivet i erhvervsvejledningsrådet. Jeg vil gerne – enten til oplysning eller til beroligelse for hr. Fogh Rasmussen – sige, at når der bliver udvalgsarbejde, som jeg har forstået der bliver mellem anden og tredje behandling, agter jeg til udvalget at stille et ændringsforslag, der opfylder det ønske, jeg allerede skriftligt har givet udtryk for i forhold til udvalget, om at sikre ungdommen en særlig repræsentant. Jeg anførte, at jeg efter overvejelse var kommet til det resultat, at Dansk Ungdoms Fællesråd måtte være den mest repræsentative ungdomsorganisation i forhold til dette.

Til sidst skal jeg kun sige til hr. Kurt Hansen, som ville have, at man skulle kæmpe for at få A-kasserne tilbage til fagbevægelsen, at dér er de altså stadig væk, og vi vil gøre, hvad vi kan, for at fastholde dem dér.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes, idet 47 stemte for, 72 imod; 4 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2

forkastedes, idet 49 stemte for, 75 imod; 4 stemte hverken for eller imod.

§§ 1–11

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3 om indsættelse af en ny paragraf efter § 11

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Brøndsted):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Landsarbejdsnævnets og arbejdsmarkedsnævnenes sammensætning, pristalsregulering af dagpenge og efterløn m. v.).

(Lovforslag nr. L 217. Fremsat 30/4 81. Første behandling 5/5 81. Betænkning 22/5 81).

Der var stillet 7 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Enggaard (V):

Som debatten her i dag er blevet struktureret – eller burde have været struktureret – er vi altså nu kommet til behandlingen af det andet forslag i rækken af arbejdsmarkedsinitiativer fra regeringens side, lovforslag nr. L 217.

Jeg skal kort sige, at det centrale i denne sag, som jo hænger både funktionelt og poli-